

PLESNO USTVARJANJE V PREDŠOLSKEM OBDOBJU

Plesno – gibalno izražanje ima pri otroku izreden pomen za njegov telesni, gibalni, intelektualni, čustveni in socialni razvoj. To ugotavljajo različne raziskave in tudi prakse v vrtcih in šolah. Pri vzgoji in tudi izobraževanju vedno stremimo k celostnemu razvoju otroka, kasneje mladostnika. Z besedo celostno pa zaobjamemo vsa področja človeškega obstoja, psihično in fizično raven, oziroma um in telo. Pri vzgojno izobraževalnem procesu gre tako za telesne, doživljajske, miselne in socialne dejavnosti (Kroflič, 1999).

Doživljajske dejavnosti v predšolskem obdobju so torej tiste, ki so zelo pomembne.

Otroci preko plesa, ustvarjalnega giba v prvi vrsti doživljajo stvari, ki jih večinoma še težko opišejo in pokažejo. Igra vlog, vživljanje v zgodbe – dramatizacija, domišljajske dejavnosti, prosto gibanje in ples so tiste dejavnosti, ki se najbolj zasidrajo v otrokovo notranjost.

Pri plesnem ustvarjanju oziroma izražanju je za otroka sam proces pomembnejši od rezultata. Tako je zapisano v Kurikulumu za vrtce. Vzgojitelj oziroma mentor naj zato ne spodbuja shematičnosti in čim manj posega v otrokovo naravno izražanje z gibom in občutenje le-tega. Vse umetniške dejavnosti v predšolskem obdobju naj bi sledile prepričanju, da otrok sam raziskuje, išče in najde odgovor pri rešitvi neke naloge oziroma problema. S spoznavanjem kulturno-umetnostne vzgoje oziroma s spoznavanjem umetnosti in vpeljevanjem le-te v vzgojno-izobraževalni proces, otrok namreč pomembno razvija kognitivne in socialne veščine in se hkrati razvija na čustvenem in doživljajskem področju.

Pri plesnem udejstvovanju otrok v predšolskem obdobju naj bo poudarek na igri, lastnem izražanju, domišljiji, prostem ustvarjanju, izmišljanju, občutenju giba in spodbujanju veselju do plesa. Prav tako pa tudi na spoznavanju z lastnim telesom, z njegovimi gibalnimi zmogljivostmi in z radostjo do gibanja v širšem smislu.

Sama pa kot nekdanja plesalka in sedaj baletna pedagoginja, izhajam iz plesne stroke in zato poleg pedagoških načel in dognanj, v svoje delo vključujem tudi smernice, ki bodo oziroma že vplivajo na dober razvoj gibalnih vzorcev, telesne koordinacije, elastičnosti v sklepih in mišicah. Poudarjam pravilno telesno držo, spodbujam občutenje posameznih delov telesa, pravilno postavitev stopal na podlagi...itd. Otroci najprej občutijo različne oblike hoje, vadijo poskoke, kotaljenje, plazenje, spoznavajo kvaliteto giba (hitro, počasi, valovanje, lebdenje, mehko, odrezavo...). Kasneje pa se spoznavajo z osnovnimi plesnimi zakonitostmi, pozicijami in prvimi pravimi koraki.

Pomembno vlogo ima tudi glasba. Ta je namreč eden od temeljev za izražanje, za celostno občutenje plesanja. Izbrana mora biti skrbno in z jasnim namenom, biti mora kvalitetna in vsak plesni pedagog mora razumeti in vedeti, zakaj jo je izbral v določenem trenutku. Pri plesu se glasba in gibanje dopolnjujeta oziroma je glasba v pomoč pri izvajanju določenih vaj in korakov. Uporabimo pa jo lahko tudi kot vodilo, kjer z gibom prosto sledimo njenemu karakterju. Takrat govorimo o spontanem, prostem plesu oziroma improvizaciji. Vsekakor je pri urah v ospredju klasična glasba, večinoma instrumentalna. Kratke klavirske etude za pouk baleta, odlomki znanih orkestrskih skladb in odlomki baletnih predstav. Prevladuje pripovedna baletna glasba, primerna prav za predšolsko obdobje. Poigramo se tudi z občasnimi izleti v svet etno glasbe, otroških vokalnih pesmi in poznanih skladb, izštevank, pripovedi...

Pri delu s predšolskimi otroki v plesnih programih tako nikakor ne smemo zanemariti teh vodil. Balet pa je umetnost, ki vsekakor zahteva določeno psiho-fizično zrelost in je otroci v tem obdobju sigurno nimajo oziroma še ne morejo razviti. Za otroka je zato veliko boljše in bolj zdravo, da se udeležuje plesne aktivnosti, ki poteka po zgoraj omenjenih načelih. In plesni program za predšolske otroke v naši glasbeni šoli vsekakor sledi temu.

Jerneja Omahen Razpotnik, učiteljica baleta

Literatura:

Nacionalni kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za šolstvo.

Kultura v vrtcu, kulturno-umetnostna vzgoja, priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol (2011): Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za šolstvo.

Geršak V. (2006), Plesno-gibalna ustvarjalnost.

Kroflič B. (1992), Ustvarjanje skozi gib. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Kroflič B. (1999), Ustvarjalni gib – tretja razsežnost pouka. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.